

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 20__ р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за освітньою програмою «Облік і аудит»

на тему: «Облік, контроль та аналіз ефективності використання виробничих запасів на підприємстві на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»

Виконавець:

студентка 41 групи ФМОІТ

Чернега Інна Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Доценко Олена Валеріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Одеса 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Важливою частиною для функціонування підприємства є використання запасів, що складають значну частину активів. Для забезпечення безперервного виробничого процесу на складах підприємства має бути достатня кількість виробничих запасів, що відповідають встановленим нормам. В інакшому випадку діяльність підприємства може зазнати простоїв, а в результаті й збитків. Актуальність обраної теми пояснюється впливом організації обліку виробничих запасів на результат діяльності підприємства та інформацію про його фінансовий стан. Тому нині важливо працювати над такими питаннями, як раціональне використання виробничих запасів, достатня забезпеченість ними у процесі виробництва, контроль за дотриманням норм витрачання тощо.

Мета дослідження. Розробка рекомендацій та виявлення шляхів покращення ведення обліку, контролю та аналізу виробничих запасів на прикладі підприємства КП «Теплопостачання міста Одеси», спираючись на теоретико-методичні засади.

Завдання дослідження:

- розкрити економічну сутність, класифікацію, оцінку запасів та їх роль в діяльності підприємства;
- висвітлити порядок документального оформлення виробничих запасів, облік їх руху;
- здійснити порівняльний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду обліку виробничих запасів, зробити певні висновки;
- проаналізувати актуальні проблеми організації і ведення обліку виробничих запасів;
- надати загальну характеристику КП «Теплопостачання міста Одеси» та оцінити діючу систему обліку виробничих запасів на підприємстві;
- сформулювати пропозиції щодо удосконалення обліку виробничих запасів на підприємстві;
- оцінити систему внутрішнього контролю виробничих запасів на підприємстві та надати рекомендації щодо його поліпшення;
- проаналізувати ефективність використання виробничих запасів на КП «Теплопостачання міста Одеси».

Об'єкт дослідження. Процес оперативності надання інформації про господарські операції з обліку та контролю виробничих запасів на КП «Теплопостачання міста Одеси».

Предмет дослідження. Сукупність теоретичних та практичних аспектів бухгалтерського обліку, аналіз та контроль виробничих запасів на підприємстві КП «Теплопостачання міста Одеси».

Методи дослідження. У процесі написання випускної роботи та вирішенні поставлених завдань були використані такі методи: порівняння та узагальнення, загальнонаукові і специфічні методи дослідження, аналіз та синтез, різноманітні методи економічного аналізу, документальна перевірка.

Інформаційна база дослідження. Законодавчі, нормативно-правові акти щодо питань оподаткування, обліку та контролю виробничих запасів, праці вітчизняних та зарубіжних діячів, Інтернет-ресурси, Міжнародні стандарти фінансової звітності, тематичні статті, дані обліку та звітності КП «Теплопостачання міста Одеси».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (52 найменувань) та 14-ти додатків. Загальний обсяг роботи становить 73 сторінок. Основний зміст викладено на 67 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 10 рисунків, 2 формули.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти обліку виробничих запасів»** розглянуто економічну сутність та визначення виробничих запасів, їх класифікацію, оцінку, охарактеризовано систему їх обліку відповідно до національних стандартів та міжнародних стандартів.

У другому розділі **«Особливості обліку виробничих запасів на КП «Теплопостачання міста Одеси»** надано загальну економічну характеристику базового підприємства, охарактеризовано модель обліку виробничих запасів, згадані можливі проблемні питання обліку виробничих запасів та надані рекомендації щодо їх вирішення.

У третьому розділі **«Контроль та аналіз виробничих запасів на досліджуваному підприємстві»** визначено мету та завдання внутрішнього контролю на підприємствах, здійснено економічний аналіз ефективності використання виробничих запасів, визначено тип фінансової стійкості підприємства, була проведена оцінка системи внутрішнього контролю на підприємстві з наданням певних рекомендацій для його покращення.

ВИСНОВКИ

Так як процес обліку виробничих запасів є важливою передумовою розвитку підприємства, слід звертати увагу на правильність ведення документообігу, дотримання строків передачі документації, слідкувати за наявністю запасів на складах та аналізувати якість їх стану, аби забезпечити відсутність перебоїв у виробництві. У зв'язку з цим виникла потреба у перегляді існуючої практики обліку, контролю та аналізу виробничих запасів для розробки нових, більш актуальних методів.

Зауважимо, що доречно визнати виробничі запаси предметами робіт у вигляді сировини, придбаних напівфабрикатів, палива, запасних частин та інших матеріалів, призначених для використання в процесі виробництва, які є одноразовими та передають вартість на готову продукцію.

Важливо розглянути класифікацію запасів, що базується на плані рахунків бухгалтерського обліку. При цьому запаси поділяють на: сировину і основні матеріали, незавершене виробництво, готову продукцію, товари, малоцінні та швидкозношувані предмети. Більшість економістів вважають доцільним класифікувати виробничі запаси відповідно до субрахунків рахунку 20 «Виробничі запаси» за планом рахунків бухгалтерського обліку.

Оцінка виробничих запасів регламентується П(С)БО 9 «Запаси» і проводиться на трьох етапах: при отриманні, при вибутті та на дату балансу

Базою дослідження було обране комунальне підприємство КП «Теплопостачання міста Одеси», що займається транспортуванням та постачанням теплової енергії.

На підприємстві використовується автоматизована система обробки облікових документів з використанням автоматизованої комп'ютерної системи бухгалтерського обліку «ІТ-підприємство». Служба теплозбуту застосовує спеціалізований програмний комплекс «БІАС». На підприємстві бухгалтерська служба складається з 7 осіб на чолі з головним бухгалтером.

Одним із важливих показників ефективності діяльності підприємства є зміна структури елементів формування фінансових результатів, що було проаналізовано в роботі. Не дивлячись на те, що за 1 квартал 2019 року підприємство отримало від'ємний фінансовий результат, у 1 кварталі 2020 року був отриманий прибуток від операційної діяльності – 97,6 млн. грн, що склав у структурі – 14,45% та чистий прибуток – 106,5 млн. грн, що склав 15,76%. Це означає, що підприємство має позитивні тенденції для майбутнього покращення ситуації та рухається у вірному напрямку.

Коли виробничі запаси придбаваються у постачальника за грошові кошти, вони обліковуються за собівартістю придбання, а первісна вартість виробничих запасів, які виготовлені власне підприємством, визначається відповідно до МСБО 2 «Запаси».

Транспортно-заготівельні витрати обліковуються на окремому субрахунку 200. Витрати розподіляються між сумою запасів, які залишилися на кінець місяця та сумою проданих запасів у цьому місяці відповідно до МСБО 2. Коли запаси вводяться у виробництво, реалізуються чи здійснюється інше їх вибуття, вони оцінюються за середньозваженою періодичною вартістю.

Синтетичний облік виробничих запасів на КП «ТМО» ведеться на 20 рахунку, відповідно до специфіки підприємства до нього відкриті субрахунки. Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів на КП "ТМО" автоматизований, тобто ведеться шляхом комп'ютеризації, тому проблемних питань з ведення обліку практично не виникає.

Слід забезпечити суворий порядок за прийняттям, зберіганням та витрачанням виробничих запасів, уважно слідкувати, які особи мають право розписуватися на документах, особливо на видачу цінних матеріалів. Рекомендується в обліковій політиці зазначити норми природного убутку за кожним видом запасу. Слід забезпечити проведення періодичних контрольних та вибіркового перевірок для виявлення можливих нестач, запровадити регулярне проведення інвентаризації, бажано щоквартально.

На підприємстві КП «Теплопостачання міста Одеси» відсутній централізований орган внутрішнього контролю. На підприємстві діє такий орган як наглядова рада. З 9 листопада 2020 р. на підприємстві КП «Теплопостачання міста Одеси» вийшов Наказ про проведення щорічної інвентаризації.

У зв'язку з тим, що контроль здійснюється керівниками відділів, окремо на кожній ділянці, при проведенні контрольних заходів важко врахувати всі аспекти роботи підприємства. Тому на комунальному підприємстві «Теплопостачання міста Одеси» необхідно створити службу внутрішнього контролю. Завдяки цьому

підприємство матиме змогу знаходити та усувати недоліки у питаннях безпеки, надійності й ефективності роботи підприємства.

Проаналізувавши тип фінансової стійкості підприємства, можна сказати, що воно знаходиться в кризовому фінансовому стані. Джерелом фінансування запасів підприємства здебільшого є їхня кредиторська заборгованість. За таких умов господарювання, управлінському персоналу підприємства слід запровадити санаційні заходи задля стабілізації їхньої господарської діяльності.

Рекомендовано відновлювати платоспроможність залученням додаткових коштів. Підприємство зіштовхнулось із непередбаченими обставинами, що і призвели до зниження обсягів реалізації й через не своєчасне реагування керівництва й не залучення додаткових коштів призвело до кризового стану підприємства й збитку.

У структурі виробничих запасів найбільшу частку на 2018 рік складає сировина та матеріали та складає 45,96%, а на 2019 рік найбільшу частку склали запасні частини – 45,69%. Підприємству необхідно оптимізувати залишки виробничих запасів, для цього слід знайти шляхи для їх переробки та способи їх використання.

Аналіз впливу матеріаломісткості на обсяг реалізації та собівартість показав, що за 1 квартал 2019-2020 роки на підприємстві КП «Теплопостачання» відбулося зменшення матеріаломісткості на 0,24 грн, що призвело до економії матеріальних ресурсів, тобто зменшення собівартості продукції на 1641,4 тис. грн., що у свою чергу призвело до збільшення обсягу виробництва продукції на 129710,6 тис. грн.

Аналіз ефективності використання виробничих запасів підприємства показав прискорення оборотності виробничих запасів, так за 1 квартал 2019 року виробничі запаси підприємства здійснили 21,02 оборотів, при цьому кожен оборот складав 17 днів, а за 1 квартал 2020 року виробничі запаси здійснили 23,07 оборотів і кожен оборот тривав у середньому 15,6 днів.

Оборотність виробничих запасів пришвидшилася, що є позитивним моментом для підприємства. Необхідно продовжувати покращувати оборотність виробничих запасів шляхом раціонального використання запасів та поліпшення встановлених нормативів.

Застосувавши надані рекомендації, підприємство «Теплопостачання міста Одеси» зможе покращити стан обліку виробничих запасів та забезпечити підвищення якості виробничого циклу з допомогою посилення внутрішнього контролю.

АНОТАЦІЯ

Чернега І. О. «Облік, контроль та аналіз ефективності використання виробничих запасів на підприємстві (на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит».

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2021.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти щодо економічної сутності, класифікації та оцінки виробничих запасів, розкриваються особливості обліку виробничих запасів, висвітлено мету та завдання щодо проведення внутрішнього контролю на підприємстві. Проаналізовано організація обліку підприємства, систему внутрішнього контролю, економічний стан КП «Теплопостачання міста Одеси», проаналізовано структуру та ефективність використання виробничих запасів на досліджуваному підприємстві. Запропоновано шляхи удосконалення обліку, контролю та аналізу використання виробничих запасів, з допомогою яких підприємство зможе покращити стан обліку виробничих запасів та забезпечити підвищення якості виробничого циклу.

Ключові слова: виробничі запаси, облік, оцінка, контроль, аналіз, ефективність використання.

ANNOTATION

Cherneha I. Accounting, control and efficiency analysis of manufacturing inventories usage (based on the example of KP "Teplopostachannya of Odesa city")

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 071 «Accounting and Taxation» for the educational program «Accounting and auditing».

Odessa National Economics University.– Odessa, 2021.

The paper considers the theoretical aspects of the economic essence, classification and evaluation of manufacturing inventories, reveals the features of inventory accounting, highlights the purpose and objectives of internal control at the enterprise. The organization of the enterprise accounting, the system of internal control, the economic condition of Teplopostachannya of Odesa city are analyzed, the structure and efficiency of use of production stocks at the enterprise are investigated. Ways to improve the accounting, control and analysis of the use of manufacturing inventories are proposed, with which the company will be able to improve the accounting of manufacturing inventories and ensure the quality of the production cycle.

Keywords: manufacturing inventories, accounting, control, analysis, efficiency of use.